

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Datum
2022-01-19

Diarienummer
DNKS210489

Remissyttrande över betänkandet Från kris till kraft – återstart för kulturen (SOU 2021:77)

Region Halland instämmer överlag i utredningens förslag för återstart av kulturen med anledning av corona-pandemin och också i utredningens analys av strukturella problem inom kultursektorn, där mer långsiktiga insatser behövs.

Region Hallands remissyttrande har beretts tillsammans med regionerna inom Regionsamverkan Sydsverige. Regionsamverkan Sydsverige betonar vikten av utökad flernivåstyrning i enlighet med kultursamverkansmodellens grundläggande principer och adekvat finansiering av modellen för att nå de nationella målen och säkerställa kultur i hela landet. Staten behöver ha tillit till modellen, värna den i kristider och använda den för återuppbyggnad och utveckling när krisen är över.

Regionsamverkan Sydsverige är positiv till att kulturen på ett tydligare sätt definieras som ett välfärdsområde men saknar i utredningen konkreta förslag för att uppnå detta.

Synpunkter

Kulturens centrala samhällsvärde behöver synliggöras

I kapitlet lyfts behovet av att kulturen på ett tydligare sätt definieras som ett välfärdsområde och inkluderas i arbetet med framtidens välfärd på statlig, regional och kommunal nivå. Ambitionen är hög men det saknas i utredningen konkreta förslag för att uppnå detta.

Förslag för kulturens återstart – återstartsstipendier

Stipendier riktade direkt till enskilda kulturskapare har haft stor betydelse under pandemin och Region Halland tillstyrker behovet av dem även i en återstart av kulturen. Det är dock av hög vikt att bidragsgivande organisationer arbetar aktivt med att nå ut till kulturskapare i hela landet.

Förslag för kulturens återstart – förstärkning för utveckling och återstart inom kultursamverkansmodellen

Region Halland ställer sig positiv till utredarens lagda förslag till statlig förstärkning av kultursamverkansmodellen under 2022 och 2023. För att säkerställa att förstärkningen kan

användas just till återstart är det viktigt att statens uppräknings av ordinarie anslag inkluderar pris- och löneomräkning på nivå som motsvarar faktiska förhållanden.

Kultursamverkansmodellens ändamål enligt förordning 2010:2012 är att ”bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås samt ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer.” Det är regionerna som ansvarar för bidragsgivningen i enlighet med förordningen.

Det är rimligt att i en analys lyfta argument till varför kultursamverkansmodellen behöver statligt stöd för återstart. Att genom statlig styrning peka på vad medlen ska användas till är däremot ett avsteg från kultursamverkansmodellens ändamålsparagraf.

Långsiktig förstärkning av kulturens ekonomiska förutsättningar – stärk kultursamverkansmodellen

För att långsiktigt stärka kultursamverkansmodellen behövs en ökad statlig finansiering. Utredningen fokuserar i avsnittet på farhågor för framtida nedskärningar på kommunal och regional nivå. Det skymmer i viss mån sikten för det faktum att det är den statliga nivån som inte följt kommunerna och regionerna när de ökat sina ambitionsnivåer. Staten behöver göra ytterligare ekonomiska insatser för att motsvara de som skett på kommunal och regional nivå och därefter säkerställa både möjligheter till nya gemensamma satsningar som årlig uppräknings i nivå med pris- och löneutveckling.

Region Halland instämmer i att konstnärers ekonomiska möjligheter att utveckla sitt konstnärskap behöver stärkas långsiktigt. Även förslagen om förstärkning gentemot civilsamhällets- och ideella kulturarvsaktörer är positivt.

Region Halland ser positivt på ett bemyndigande om att Kulturrådet kan fatta fleråriga verksamhetsbidrag till det fria kulturlivet. Så även att regeringen bör utreda möjligheten för större ekonomisk långsiktighet för regionala institutioner inom kultursamverkansmodellen.

Ta tillvara digitaliseringens möjligheter

Region Halland instämmer med utredningens förslag att regeringen bör tillsätta en utredning med uppgift att ta fram formerna för en nationell samordning av bibliotekens utlån av e-böcker och andra strömmande och digitala medier med målet att möjliggöra en jämlik tillgång till digitala medier i hela Sverige och säkerställa en ekonomisk hållbarhet i hela systemet.

Region Halland instämmer med utredningens förslag att regeringen bör avsätta medel för en digitaliseringsinsats av hela landets kulturarvssektor.

Förbättra förutsättningarna för kulturella och kreativa näringar

Region Halland tillstyrker förslagen på området men vill understryka vikten av gemensamt ansvarstagande mellan kulturdepartementet och näringsdepartementet.

Stärk kulturskolan och kultur i skolan

Region Halland tillstyrker förslagen på området men vill särskilt betona vikten av att ge Skolverket i uppdrag att samarbeta med kulturområdet då det är en nyckelinsats för att nå målen kring likvärdig tillgång till kultur för barn och unga. Kulturområdet erbjuder ett rikt utbud som utgår från läroplanen, den pusselbit som saknas är skolans möjlighet att ta emot erbjudandet.

Region Halland ser positivt på att i dialog utveckla en regional samordnande funktion av kulturskolan.

Utveckla kulturpolitikens inriktning

Det finns förslag kring specifika nationella strategier för delar av kulturområdet. Region Halland anser att det finns behov av ett samlat grepp kring statens mål med kulturområdet. Det finns lärdomar att dra av näringsdepartementets modeller för samverkan med regionerna kring det regionala tillväxtuppdraget i form av samsyn kring långsiktiga målsättningar och gemensamma utmaningar grundat i en flerårig nationell strategi för hela området med koppling till de regionala utvecklingsstrategierna.

Region Halland anser att kultursamverkansmodellen inte behöver utredas. Arbetet bör snarare i högre utsträckning ske utifrån modellens ändamål och intention för att ta tillvara kultursamverkansmodellens potential som verktyg för flernivåstyrning. Staten behöver ha tillit till modellen, värna den i kristider och använda den för återuppbyggnad och utveckling när krisen är över. Det är genom samverkan som vi bygger ett starkt och livskraftigt Kultursverige. En stabil struktur för effektivt resursutnyttjande i både kris och utveckling behöver säkerställas. Vid statliga satsningar bör kultursamverkansmodellen övervägas som modell för genomförande för att undersöka om regionerna kan bidra till måluppfyllelsen.

Utökad samverkan mellan den regionala och nationella nivån skapar mer effektivitet i de offentliga resurserna. I dagsläget har regionala och statliga medel ibland brukats för att möjliggöra för kommuner att ansöka om andra statsbidrag. Detta istället för att nyttja regionernas uppbyggda infrastruktur för att säkerställa att statsbidragen når ut även till de minsta kommunerna i landet. Region Halland önskar ett närmare samarbete med staten inom ramen för kultursamverkansmodellen för att nå de nationella kulturpolitiska målen.

Driftnämnden Kultur och Skola

Lovisa Aldrin
Ordförande

Eva Nyhammar
Förvaltningschef